

Rechtsanw. Schuyen

W i d s e m m e s

Latweefchu Awiseß.

N° 9.

Limbaschdß, tannit 10tâ Juhli 1851.

Teefas-Sluddinaschanas.

1.

No Keiseriskas 5. Rihgas Draudses Teefas tohp wiffi tee, furreem pee tahs atskahras mantas ta nomirruscha Reipenmuischas fainneeka Jnding Jurre Leding, kahdas prassifchanas buhtu, jeb furrei tam nomirruscham parradâ palik-fufchi — usaijinati, sawas prassifchanas un makfaschanas libds zoru November f. g. pee Reipenmuischas paggasta-teefas peerahdiht un nomakfahit, fur pretti pehz pagahjuscha laika neweens wairs tiks klausihes jeb peeneimts un ar teem parradu-nehpejeem pehz likkumeem taps nodarrihts.

Plahtermuischâ tai zotâ Mai 1851.

Keiseriskas 5. Rihgas Draudses-Teefas wahrâ:

Draudses-Teefaskungs E. v. Liesenhausen.

N° 550.

D. R. Stamm, Notehrs. 3.

2.

No Keiseriskas Rihgas Kreis-Teefas tohp pehz S. 805 to wiffaugsti apstiprinatu semneeku likkumu no 1849 wiffseem par sinnaschanu fuddinahits, fa us to schè peenestu, starp to kerpneeku Aleksander Schwan, un to pee Ruhjen-Lee-las muischas paggasta peerakstihitu andelledamu Heinrich Mehlbart noslehgtu at-fahpfschanas kontraktu no 27ta Juhni 1851 irr Heinrich Mehlbart no ta Aleksan-der Schwan to 4tu daku no tahs tam pascham eeksch Ruhjen-Terneies akelwerki atrohnamas frohna gruntas weetas N° IX par dsimtu un ihpaschumu dabbus-jis, — kapehz wiffi tee aizinati tohp, sam tahdam atfahpfschanas kontraktam kas prettim buhtu, weena godda un feschu neddelu laikâ no appaksch-rakstitas deenas, pee schahß Kreis-Teefas peeteiktees ar to peekohdinaschanu, fa pehz pagahjuscha nolikta laika ne weens wairs taps klausihes, bet ta peeminnata 4ta daku tahs peefauktas frohnu gruntas weetas tam Heinrich Mehlbart no teefas pusses taps nospreesta.

Limbaschdß tai 28tâ Juhni 1851.

Keiseriskas Rihgas Kreis-Teefas wahrâ: G. Baron v. Delwig, Affeffers.

N° 755.

Sekrethrs R. von Engelhardt. 2.

No Keiseriekas Widsemmes Gubbernementes waldischanas tohp tahs wissu augstakas nosajzischanas par tahm ihsten Kreewu-tizzibas draudses-skohlahm Widsemmes Gubbernemente no 1. Mai 1850 zur scho fluddinaschanu — kam waijadfigs — par sianu un paklausischanu fluddinatas:

§ 1. Eeksch ikkatras ihsten-tizzibas draudses buhs pee tahs basnizas tanni draudse weenai draudses-skohlai eetaisitat buht. Wissu augstaka pawehleschana sinnama darrita no ta Ministera Leelafunga no 26ta Janwar 1846.

§ 2. Eeksch teem zeemeem, (paggasteem) kurri, deht tahluma no tahs peederrigas basnizas, to skohlu ne warr apmekleht, buhs ihpafchas skohlas ar to wahrdu palihdsibas-skohlas eeriktetahm tikf.

Peelikums. Eeksch tahm preeksch tahdu skohlu nosajzitahm ehkahn irr ta mahjitoju waldischana peerahdita, luhgschanu mahjas eetaisite, kur swehtdeenâs un swehtku=deenâs preeksch sanahkschanu un Deewu peeluhgschanu no ihsten kreewu-tizzibas draudses-lohjekteem warr notur=retata tikf, ta kâ pehz tahs nosajzischanas un atbildeschanas ta mahjitaja.

Wids. likum. Grah. no 1819, § 516, punkt 1.

§ 3. Kattra palihdsibas skohla tiks preeksch weena jeb wairak faweenotahm draudsehm buhweta, kad tee kohpâ newairak kâ 500 wihritschku dwehseles istaifo.

§ 4. Ta usmekleschana un ihreschana (tanni paschâ weeta atrohdam) no tahm weetahm preeksch tahm palihdsibas-skohlahm un skohlas-behrneem irr, pehz usdohschanu un waijadribu, ta Biskapu (Bischof) no Rihigas uslauts, pehz papreeksch isdarritas norunnas ar tahs peederrigas teefas.

§ 5. Eeksch schahm palihdsibas-skohlahm tiks papreeksch mahjits: lassiht un rakstiht eeksch kreewu- un latweeschu (jeb iggauu) wallodas, tahs dseedaschanas tahs waijadfigas luhgschanas un tee pirni 4ras rehkinas gabbali; eeksch tahm draudses skohlahm, buhs, ta ihkfa katekismus un ta ihkfa swehta istahstischana no swehtas bibbeles, to pirnu daku no tahs rehkinaschanas, skaitu rakstischanu un basnizas dseefmu=nodseedaschanu, mahjita tikf. Pre tahdahm mahjischanahm nahf wehl klahrt eeksch tahm palihdsibas-ka arri draudses-skohlahm, ta wallodas mahjischana eeksch kreewu-wallodas, preeksch ko diwi deenas eeksch neddelas nosajzitas irr, eeksch kurrahm tee skohlas-behrni pawissahm, tikpatt ar teem mahjitojeem ka arri tee paschi weens ar ohtru, kâ eeksch skohlas, ta arri eeksch brihwlaika buhs kreewu wallodu runnahr, kur pretti tee paschi us mahju ne tiks atlaisti, jeb arri bes pussdeenâs-ehdenu paliks; eeksch tahm draudses-skohlahm buhs wehl ihpafchi tee labbaki skohlas-behrni ar pahrtulkoschanu eeksch kreewu wallodas mahjiti tikf, ar no gawas-ismahjischanu no luhgschanahm eeksch basnizas-flawonisligas un no tahm uswefchanas mahjibahm kreewu-wallodas.

Peelikkums: Tif lihds ka tahs skohlas ka waijadšigas eeriktetas un ar tahm nohtigahm grahmatahm apgahdaras buhs, warr ta isdallischana no tahm mahžišchanahm peh; nofaziščanu tahs swehtas Sinodes, tà fà ta waijadšiba to israhdihs, pahrtaišita tift.

§ 6. Wiſſeem behrneem no pareiſi tižžigeem wežžakeem wajaga no ta wežžuma no 8 gaddeem eekſch tahm pareiſi tižžigahm ſkohlahm nowesteem buht. Kad tee tahdi behrni no tahdu wežžumu ne tiſs eekſch ſkohlas ſtellet deht mahžibu jeb arri kad mahjâ no pareiſitižžigeem aumeiſtereem tiftu mahžiti, tad buhs eekſch tahdahm abbahm buhſchanahm teem wežžakeem tam mahžitajam weenu geldigu un uſtižžamu leezibu peeneſt.

§ 7. Eekſch tahm draudſes=ſkohlahm tiſs no mahžitaja un no teem preekſch=laſſitajeem (Pritſchetnik) bes makfas mahžiti, eekſch tahm pahhdšibas=ſkohlahm tee paggaſta=ſkohlmeiſteri, kuzri no ſemneeka paggaſtahm izletu un no draudſes mahžitaja, ar apſtiſprinaiſchanu to Biſkapu (Biſchof) no Rihs gas, peelaiſti tiſs. Tee tahdi dabubuhs ſawu lohni no paggaſtas un buhs eekſch ta laika, tik ilgi kamehrt ammatâ ſtahwehs, no nekruhſcheem, no meefas=ſtrahpes un galwas=naudas brihwi. Pawiſſam no tahdeem preekſchlaſſitajeem tiſs weena pilnigu ſinnaſchana ta pareiſitižžigas katekiſmus, ja buhtu, eekſch kreemu wallodas pagehrehts.

Widſ. liſſum. Grahm. no 1819, § 116, 516 un 517.

Peelikkums 1. To waijadšibu to pirnu iſſkaidrohſchanu rihtigu ſapraſſchanu un pawiſſam to waijadšibu un iſſkaidrohſchanu behrniſchtiġu ſapraſſchanu no tahs tižžibas un muhſu Kungu Jeſus Kriſtus nu no tahs pareiſi tižžigas baſnižas, tohp teem ſemneeku paggaſteem par ſiſtru uſſkatiſchanu uſliktis, pee tahs izzeſchanas no weena tahda aumeiſtera preekſch winnu behrneem, buhs us winnu uſweſchanu un dšihwoſchanu raudſiht, un tas mahžitais ne drikt agrati tahdu žilweku preekſch apſtiſprinaiſchanu tam Biſkapam (Biſchof) no Rihs gas preekſchâ likt, kamehrt wiakſch, tas mahžitais, pats par winna ſapraſſchanu ſewi pahrliezinojees un arri pilnigu ſapraſſchanu pareiſitižžibas Katekiſmus, tà pat arri jo warr no ſawu ſapraſſchanu eekſch Kreemu wallodas un ſawu labbu uſweſchanu apleezinaht.

Peelikkums 2. Par lohni tohp teem aumeiſtereem no tahm palihdšibas=ſkohlahm tikpatt nofazižhts, ka taggad tee no Luttera draudſes=ſkohlahm dabbu, fur klaht arri to ſkairli to mahžamu behrnu jaapſkatta.

§ 8. Tee aumeiſteri no tahm palihdšibas ſkohlahm irr tam mahžitajam pilnigu paklauſiſchanu jadohd, un buhs winnu mahžiſchanu un parahdiſchanu eekſch wiſſahm ſkohlas=buhſchanahm peepildiht un winnu pawehleſchanu paklauſiht, tàpatt arri to uſdohtu mahžiſchanu fà peenahkajs isbarriht un gohdigu apeekſchanu ar teem ſkohlas=behrneem. — Preekſch tahdu buhſchanu buhs tam mahžitajam tik douds reiſes žil ween warr tahs palihdšibas=ſkohlas pahrkattih.

Widſ. liſſum. Grah. no 1819, § 517, punkt 15.

§ 9. Tee aumeisteri ne drihft tohs skohlas behrnus pee sawas mahjas darbu nemt nedf arri tohs paschus pee zittahm buhschanahm likt.

Wids. likkum. Graf. no 1819, § 517, punkt 16.

§ 10. Teem aumeistereem wajaga fattrà mehnesi weenu rulli par to skaitli to skohlas-behrnu farakstihrt ar to peelikkumu par to mahjischanu jeb ne mahjischanu, to usweffchanu un parahditu muddigumu un schohs rullus buhs tam mahjitajam eeksch trim deenahm pehz fattrà pagahjuscha mehnescha nosuhriht.

Wids. likkum. grafm. no 1819, § 517, punkt 18.

§ 11. Kad tee aumeisteri sawu ammaru palaisch un par palaidigeem atrasti tohp, tad tohp tuhdi pehz peerahdischawu no mahjitaja jeb arri us peenestu fuhdsibu papreeksch no teem basnizas usraugeem (Blagotschinu) pahrmahjiti, tee nederrigi, blehdigi un nepaklausigi, buhs tuhliht un sawa ammaru astumtu tikt, par fo bes kaweschanas tam Biskapam (Bischof) sinna jadohd.

Wids. likkum. grafm. no 1819, § 517, punkt 19.

§ 12. Behrni, kurri ne tahlu no tahs skohlas dsihwo, fa wiini bes uskaweschanu no mahjas eeksch tahs paschas atnahkt warr, buhs mahja no wezzakeem usturreti tikt. To ustureschanu to pahraku behrnu irr jadarra ta apskattidams fa taggad eeksch Lutteru draudses-skohlahm tohp turrehts.

Wids. likkum. grafm. no 1819, § 516, punkt 4.

§ 13. Tahdu wezzaku behrni, kurri ne tahlu no tahs skohlas dsihwo, teef fattrà festdeena us wezzaku mahjas atlasti, lai labbi nomasgojahs un tihrus kreklus dabbu, un paleef tur lihds mandeju; tee pahraki behrni tohp eeksch draudses pirta masgati un pahrmihj sawus kreklus, (tihras drahnas) kurri winneem no mahjas tohp peenesti.

Wids. likkum. grafm. no 1819, § 516, punkt 6.

§ 14. Deht aistureschanu no gruhuma eeksch pahrikschanas tohp no mahjitaja ifgaddus eeksch September rakstus teem peederrigeem istlasti, fa pehz to likkumu no 1819 winneem ta peenahlama pahrikschana preeksch seemu tohp dohta un tahm paggastuteefahm us to peepildischamu stipri jagahda.

§ 15. Zapatt arri tuhliht mahjitais tai paggastas-teefai par to sinna dohd, zif bahriau-behrni, kurri us paggasta makfu eeksch skohlas usturrehti tohp. — Zapatt arri darra tas mahjitais tai paggastas-teefai sinnamu, zif behrni deht nabbadsibas sawu wezzaku ne warr no winneem eeksch skohlas usturreti tikt. Za paggasta-teefa darra eeksch schahm buhschanahm pilnigi ta fa tas § 516, punkt 4 to Wids. likkum. no 1819. israhda.

§ 16. Pehz to tahm paggastuteefahm nostelletu sinnaschanu, zif behrnu preeksch skohlas nofazziti, buhs tai paschai tuhliht tam mahjitajam to peenahsamu nandu, preeksch eepirkschanu no skohlas-leetahm, rehkinohs preeksch fattru-

ffohlas-behrnu 95 kap. sud. nostelleht, ta nauda tohp no wezzakeem jeb deht nespehziabas us paggastu isdallidams, peedsihita.

Peelikkums. Teem wezzakeem arri irr uskauts, pascheem to ffohlas materiales pirkt un tam mahzitajam eedoht; bet ja tas buhtu bijis, tad tohp stipri peefohdinahts, ka tahdi ne wiff' wehlafti, ka 1mâ Oktoberti janostelle, par fo winneem weena apleezinafchanas-sihme par to fanemfchanu isdohta tiks.

§ 17. Tas laiks preefsch mahzifchanu no behrneem irr seema nosazzihts, eefsch kurra no tihruma darbeem meers irr, un prohtams no 1ma Oktober lihds 15tu Merz. Kad wezzaki gribbetu un par labbu atraftu zittu pahrafu laiku tohs behrnus list ffohlâ eet, tad buhs mahzitajem tohs sanemt un mahziht. Tas ismahzifchanas laiks preefsch pilnigu ismahzifchanu no behrneem eefsch ffohlas preefsch teem, kurri tik ween seemâ mahziti tohp, ar to wezzumu no 8 gaddas eefahl, ne wiff' masaki ka 4rus gaddus nosazzihts, preefsch teem kas sawu mahzifchanu zauru gaddu dabbutjufchi, ne wiff' masaki ka 5 gaddus.

§ 18. Behrni no nabbagu wezzakeem un bahrini, kurri no sainneefkeem eefsch mahjas jeb arri eefsch palihdseschanas-ffohlas tohp mahziti, buhs palikt pee winneem tik ilgi kamehrt winni tee behrni, to 14tu gaddu nedsihwojufchi.

Wids. likum. grahm. no 1819, § 516, punkt 8.

§ 19. Pehz puffgaddu-ffohleschanas buhs tee behrni eefsch tahm draudses-ffohlahm pahrlaufiti tikt, pee ka tee basnizas usraugi (Blagotschinni) un zitti gohdigi laudis ka arri semneeki, kurri no wisseem gohdinati tohp, peeaizinahti fluh.

Peelikkums. Par tahdu pahrraudsifchanu un pahrlaufifchanu tohp teem basnizas usraugeem usdohts, sawâ laikâ fattru reisi tam Biskapam (Bischof) sinnafchanu doht ar weenu peelikkumu, par wiffahm buhschanahm pee ffohlas un par tahm labbakahm mahzifchanahm eefsch sinnafchanahm.

§ 20. Teem basnizas usraugeem tohp peefohdinahts, us sawahm ammatu braufschanahm tohs pee zekas atrohdamas draudses- un palihdsibas-ffohlas pahrsfaktiht un teem aumeistereem to preefsch ffohlas wajjadsiгу sinnafchanu doht.

§ 21. Tam mahzitajam tohp usdohts, pehz puffgaddas ffohleschanas tam Biskapam (Bischof) tahs peenahkamas sinnaht doht, par wisseem appaksch winnu nstizjeteem ffohlas-behrneem.

§ 22. Pehz pabeigtas ffohleschanas, t. i. tai 15tâ Merz, tohp teem behrneem, kurri par wiffu waffaru pee saweem wezzakeem aiseet un pawiffam sawu labbaku mahzifchanu irr parahdijufchi, pee tahs atlaischanas no ffohlas, tohp tee ffohlas grahmari, pehz ta aumeistera sinnafchana, lihds dohti, zaur fo tee paschi eefsch ta laika, kur nedf mahjas nedf tihruma darbi irr, warr mahzitees un tad arr sawu ismahzitu ffohleschanu ne aismirst.

Wids. likum. grahm. no 1819, § 516, punkt 8.

§ 23. Tam mahjirajam tohp usdohts, tohs behrnus pahrmahziht, ka winneem buhs mahjās dsihwoht un ka winneem eeksch ta brihwalaifa buhs mahzitees un teem wezzakeem pee firds list, ka winni sawus behrnus stipri pee mahzifchanas peetur, ka tee paschi ne aismirist, ko skohlā mahzijufchees, kad winni eeksch Dkrober eeksch skohlās atkal atnahf un warr zaur mahjitaju eeksch wiffahm mahzifchanahm pahrklausiti tikt.

Peelikkums. Schi nosazfifchana arri irr preeksch teem aumeistereem no palihdsibas-skohlāhm nolikta.

§ 24. Teem aumeistereem no draudses un palihdsibas-skohlāhm buhs tohs behrnus ar labprahtigu un fristigu mihlestibu mahziht un ar winneem apeet, zaur ko tad tee paschi winnu jaunektu firdis ar to fwehtu Ewangeliumu apgaismohs un aisweenu un wiffur zaur sawu gohdigu preekschsihmi eeksch wiffahm buhschanahm un dsihwofchanahm doht.

§ 25. Za apstrahpeschana no tahdeem behrneem, fur pahrmahzifchana ar wahrdeem un zeetumu ne ko ne palihdsi, buhs eeksch wezzaku warras ardohti tikt.

Wids. semneek. liffam. grahm. 1819, § 516, puukt 9.

§ 26. Kad tas atrafstohs, ka behrni prettineeki un nepaklausigi irr un prettim wiffahm pahrmahzifchanahm nekahdu labbaku zerribu ne rahda, tad buhs tahdus no skohlās atstunt un teem wezzakeem par wiffu tahdu wainu dehl atstumschanaas sinnamu darriht; fur klahit wiffu ar leelaku apskattifchana isdarriht buhs. Arri irr wehl ustauts tahdus skohlās-behrnus pehz weenu gaddu atkal eeksch skohlās usneemt un bes pahkfinafchana to laiku ko no skohlās par weenu gaddu noht bijufchi, ka eeksch § 17 preeksch to skohlās laiku no Widssemnes semneeku behrneem nosazfifhts irr.

§ 27. Zaur usmuddinafchana pee labbakeem un paklausigakeem skohlās-behrneem un par labbakas pahrskattifchanaas to winneem usdohtu mahzifchana buhs teem pascheem pehz pabeigtas puffgaddu skohleschanaas tik patt ka eeksch draudses, tā arri eeksch palihdseschanaas-skohlāhm, kas eeksch mahzifchanaas labbi mahzijufchees, usteifschanaas sihmes isdoht, eeksch kuzras buhs eerakstihit ka un ko wiasch mahzijeas un kahda wiaka uswefchana irr bijusi ar to parakstifchana no aumeistera un mahjitaja; teem kuzri pilnigu skohleschana eeksch draudses-skohlās bijufchi buhs arri tahdas paschas apleezinafchanaas isdohtas tikt, ar parakstifchana no mahjitaja un basnijas usrauga un tahdus ismahzirus behrnus buhs sinā list, ka wehlahi tahdi warr par aumeistereem jeb par skrihwereem pee paggasta-waldifchanahm peelikti tikt.

Peelikkums. Pehz tahs nosazfifchanaas tahs augstakas waldifchanaas warr tee kuzri sawu skohleschana pilnigi ismahzijufchees eeksch draudses-skohlās, warr dehl pilnigaku ismahzifchana wehl eeksch augstafahm basnijas un zittahm skohlāhm peelaisi tikt.

§ 28. No 1ma Oktober lihds 15tu Merz tohp weenreis eeksch kattru mehnefu pee teem aumeistereem tee behrni pee pahrklaufischanas faaizinahti, kuzzi pee saweem wezzakeem mahjâ mahjiti tohp. Kad tas skaitlis to behrnu tik leels irr, t. i. wairak ka 30, tad teef ta weena pufse no teem pascheem weenâ deenâ, tee pahrafi tanni ohtrâ deenâ, pahrklausiti. Kad pee tabs pahrklaufischanas israhditohs, ka daschi behrni, wiffahm pahrmahjischanahm pretti no mahjitaju un aumeisteru, to mahjas mahjischanu nau peenemmuschi, tad irr deht tam teem wezzakeem jafakka, ka wiiani tahdus behrnus dohd eeksch draudses - jeb palihdsibas = skohlas.

Wids. liffum. no 1819, § 516, punkt 7.

§ 29. Kattrâ swehtdeenâ kâ arri zittâs swehtku-deenâs buhs tee, preeksch lassifichanu un dseedaschanu geldigi no teem eeksch draudses = skohlas mahjiteem behrneem eeksch basnizas pehz peerahdischanu no teem preekschlassitajeem (Pritschernike) lassiht un dseedah. To paschu arri darra tee skohlas = behrni no tahm palihdsibas = skohlahm, pehz peerahdischanu to aumeistera, preeksch ko tee skohlas = behrni eeksch tahm skohlas = mahjas fanahf preeksch luhgschanu pehz nosajisichanu ta draudses mahjitaja.

§ 30. Mahjitaju = mahjibas jeb spreddikkus warr, pehz ta gribbeschanu un nosajisichanu to mahjitaju eeksch basnizahm, luhgschanas mahjahm jeb arri skohlas noturreti tift, fur tas mahjitais saweem peederrigeem wiff papreekschu to pareisicizigigu Zizzibu, par teem Liturgeem, teem swehteem Sakramenteem, teem wiffu swehtakahm zeefichanas-deenahm muhsu Runga, par to Dsihwohschanu un kristigu darbu mahjektu Jesu Iuddina un kattru reisu saweem klausitajeem to mihlestibu un peeturreschanu pee swehtas basnizas, tã kâ par sawu wiffu mihlaku mazi no saweem behrneem, pee ta walditaju to rehwasemmi un preeksch to glehbschanu sawas dwehfeles gahdadamu mahjitaju, pee firds list warr. 1

Rihgas pilli tai 5râ Juhni 1851.

Zeesas Gubernators M. v. Effen.

A. v. Richter,
Waldischanas rahs.

G. Tiesenhäusen,
Waldischanas rahs.

Klein,
Waldischanas rahs.

N° 6065.

Sekretetra weetâ, Mertens.

Limbaschds, tanni 10tã Juhli 1851.

K. v. Engelhardt, sekretehrs.

